

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa M.K.

przeciwko Gminie Miasto P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 stycznia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki i skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 26 lutego 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. przyjmuje do rozpoznania skargę kasacyjną powódki;**
- 2. odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanej;**
- 3. pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego do orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada naturze skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją

w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana Gmina Miasto P. powołała się istotne zagadnienie prawne dotyczące charakteru prawnego kwot zasadzanych na podstawie art. 90 ust. 2b (obecnie uchylony) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 1915, dalej – „u.s.o.”). Wskazała także na potrzebę wykładni art. 90 ust. 2b u.s.o. ze względu na przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że w sporze o roszczenie oparte na art. 90 ust. 2b u.s.o. wystarczające jest wykazanie, iż powódka nie otrzymała pełnych 75% kosztów utrzymania dziecka w placówce publicznej.

Przyczyna kasacyjna w postaci istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych kierunków interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Powołanie się z kolei na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości nie doczekał się wykładni albo jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów

faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.).

Treść wniosku nie czyniła zadość wskazanym wymaganiom. Problematyka charakteru prawnego roszczenia o zapłatę kwoty odpowiadającej różnicy między kwotą dotacji należnej na podstawie art. 90 u.s.o. a kwotą dotacji wypłaconej była przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego. W szczególności, w uchwale z dnia 8 listopada 2019 r., III CZP 29/19, OSNC 2020, nr 7-8, poz. 56, Sąd Najwyższy przyjął, że wynikające z ustawy uprawnienie do uzyskania dotacji oznacza, iż podmiot, który spełnił określone warunki, realizuje zadania publiczne i oczekuje zaangażowania w nie środków publicznych, może sądzić, że jego oczekiwania zostaną zrealizowane. W związku z tym, z niewykonaniem takiego zobowiązania można wiązać określone w prawie cywilnym konsekwencje przewidziane w przepisach o odpowiedzialności odszkodowawczej (art. 471 k.c.). Rozwijając to stanowisko, w wyroku z dnia 9 lipca 2020 r., V CSK 502/18, niepubl., Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ze względu na publicznoprawny charakter niewykonanego zobowiązania przepis art. 471 k.c. powinien mieć w tym przypadku zastosowanie *per analogiam*. Mając zarazem na względzie bezpośredni wpływ dotacji na stosunki majątkowe osoby prowadzącej w swym interesie przedszkole niepubliczne, niewypłaconą kwotę dotacji należy kwalifikować jako samoistną szkodę. Szczególna natura dotacji ma natomiast jedynie to znaczenie, że stwarza możliwość wykazania przez jednostkę samorządu terytorialnego, iż kwota dotacji nie zostałaby wydatkowana należycie i podlegałaby zwrotowi, jednak ciężar dowiedzenia tej okoliczności spoczywa na tej jednostce (art. 6 k.c.).

Stanowisko to stanowi odpowiedź na przedstawione w skardze wątpliwości, zarówno w kontekście przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1, jak i art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Mimo to w motywach wniosku zostało ono w całości pominięte, podobnie jak pozostałe orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące interpretacji art. 90 u.s.o. Nie można było tym samym uznać, by skarżąca wykazała twierdzone przyczyny kasacyjne.

Uzupełniając należało zauważyć, że pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2020 r., V CSK 502/18, został podtrzymany w późniejszych wypowiedziach Sądu Najwyższego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2021 r., V CSKP 45/21, niepubl., w którym zaakcentowano, że szkodą jest w rozważanym przypadku co do zasady samo nieotrzymanie świadczenia publicznoprawnego w należnej wysokości, a ponadto wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2020 r., V CSK 569/18, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego do orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.